

Skriftlig redegørelse

(Redegørelsen er optrykt i den ordlyd, hvori den er modtaget).

Redegørelse af 4/11 1997 om kulturpolitik. (Redegørelse nr. R 3).

Kulturministeren (Ebbe Lundgaard):

*Kun hvor enhver er sig selv, kan alle stå sammen.
Villy Sørensen, Hverken eller, 1965*

1. Indledning

Vi har en fælles interesse i, at Danmark er og fortsat skal være et godt land at bo, leve og arbejde i. Vi skal have muligheder for at nyde fordelene ved de teknologiske fremskridt og de internationale påvirkninger. Men på samme tid må vi øge bevidstheden om – og dermed ikke mindst udvikle – det fællesskab, det danske velfærdssamfund bygger på.

Dansk kunst- og kulturliv udfordres løbende i den stadig mere internationalt orienterede kunst- og medieverden. Den internationale underholdningsindustri præger også det danske samfund. De nye påvirkninger er mere omfattende i deres udbredelse end tidligere. Kulturpolitikens rolle er i den sammenhæng at bidrage til at fastholde og styrke dansk identitet gennem støtte til frembringelse af kunst og kultur og gennem støtte til bevarelse og formidling af den danske kulturarv. I Danmark kan det ikke tages for givet, at markedsvilkårene giver kunst- og kulturlivet det fornødne rum. I et lille sprogområde som det danske har især de sproglige udtryk svært ved at klare sig. Her må samfundet supplere. Det er et af kulturpolitikens overordnede mål.

»Dansk identitet« kan ikke defineres i snævre termer. Begrebets tydeligste udtryk er selvfølgelig det danske sprog. Et andet element er den store respekt for det selvgroede, det som vokser ud af befolkningens egen bevidsthed og virke-trang. Et tredje element i dansk identitet er respekten for andre mennesker og andre anskuelser, som sammenfattes i begrebet kulturelt demokrati. Og bag hele begrebet dansk identitet ligger historien og de mange vidnesbyrd om vores kulturarv, som rummes i vores sprog, i vores hverdag og i vores kulturelle institutioner og i skolen. Selv om Danmark er et meget homogent land i befolkningsmæssige, sproglige, kulturelle og andre henseender, er det de

mange forskelligartede grupper eller udtryk, som tilsammen former billedet af dansk identitet.

De frivillige foreninger spiller en stor og betydningsfuld rolle i kultur- og samfundslivet i Danmark. Selvstændighed, demokrati og ansvar er væsentlige nøglebegreber i vores samfund. Foreninger baseret på folkelig deltagelse og engagement er et dansk særkende. Idrætsområdets foreningsliv og en række andre vigtige aspekter blev berørt i regeringens idrætspolitiske redegørelse fra februar 1997. Foreningerne udgør en betydningsfuld del af det civile samfund. Det bliver stadig tydeligere, at der er en række medmenneskelige relationer af stor betydning, som hverken kan varetages af markedet eller af den offentlige sektor. Det er en del af kulturpolitikens humanistiske funktion at deltage i dialogen med foreningslivet om løsningen af visse basale samfundsopgaver.

Når vi skal udvikle og fastholde en dansk identitet i det moderne samfund, spiller kunsten også en afgørende rolle som spejl af nutid og fortid og pejlemærke for fremtiden. I de forskellige kunstarter stilles hele tiden uventede spørgsmål, og der skabes nye visioner, som kan inspirere den samfundsudvikling, der præges af hurtige og ofte drastiske forandringer.

Kulturpolitikens opgave er at skabe de rum for erfaringsudveksling, samtale og diskussion, som er nødvendige, for at kunstnerne og befolkningens egen kreativitet og skabertrang kan udvikles og trives. Styrkelse af befolkningens kulturelle kompetence er et vigtigt grundlag for aktiv deltagelse i det moderne samfund. Indsatsen skal fortsat være relativt bred, men de nye kulturpolitiske udfordringer gør en indsats for børn særlig påkrævet. Regeringen vil fortsætte og udbygge den særlige indsats for børnekulturen, fordi den lige som den generelle støtte til kunst er med til at stimulere netop den kompetence, dynamik og forandringsvilje, der er nødvendig for vores velfærdssamfunds overlevelse og fortsatte udvikling. Kunst- og kulturlivet skal dermed også være samfundets eksperimentarium, hvor nye og grænseoverskridende idéer udvikles og afprøves.

1.1. Kulturpolitikken og dens grundprincipper

Kulturpolitikken har igennem de seneste årtier bygget på fire principper: ytringsfrihed, kulturelt demokrati, kvalitet og decentralisering. Den er i stort omfang en balanceakt mellem disse principper. De er og skal fortsat være centrale i

kulturpolitikken. Men der er på den anden side ingen tvivl om, at den internationale udfordring til dansk identitet nødvendiggør, at de får nye og tidssvarende kulturpolitiske udtryk.

Ytringsfrihed er en fundamental menneskeret, og den er et fundamentalt princip for opretholdelsen og udviklingen af vores samfund. Ytringsfriheden er helt central i kulturpolitikken og genfindes bl.a. i vores medielovgivning og i bibliotekslovgivningen. Men også hele kunststøttelovgivningen er dybest set et kulturpolitisk bidrag til sikring af reel kunstnerisk (ytrings)frihed.

Kulturelt demokrati er et udtryk for respekt for kulturel mangfoldighed og retten til forskellighed. Og ægte kulturelt demokrati lægger vægt på at anerkende og udvikle befolkningens evner til kreativitet, selvudfoldelse og aktiv deltagelse i såvel kultur- som samfundslivet. Ægte kulturelt demokrati bliver dermed både en forudsætning for og et middel til det politiske demokrati, som er velfærdssamfundets fundament.

Kvalitet er det tredje bærende princip i kulturpolitikken. Det betyder f.eks., at vi foretager en kvalitetsbedømmelse, når der forelægges ansøgninger om støtte til forskellige projekter. Bedømmelseskriterier og -procedurer er som hovedregel politisk fastsat ved lov, i aftaler eller i retningslinier fra kulturministeren, mens den konkrete støttetildeling sker efter armlængdeprincippet, så kvalitetsbedømmelsen sker gennem uafhængige institutioner såsom udvalgene i Statens Kunstfond, Musikrådet og Teaterrådet. Kvalitetskriteriet ligger også bag den store økonomiske satsning på driften af de nationale institutioner, der sikrer, bevarer og formidler kulturarven.

Endelig er det fjerde princip *decentralisering*. Formålet med decentralisering har for det første været at forfølge en gennemgående kulturpolitisk målsætning om at demokratisere kulturen. For det andet at fremme nærhedsprincippet, som indebærer, at en række kulturpolitiske beslutninger træffes så tæt på de berørte borgere som muligt.

Målsætningen om demokratisering af kulturen betyder, at der skal være bred adgang til de kulturelle goder, uanset hvem man er, hvad man er, og hvor man bor. Socialforskningsinstituttet har netop dokumenteret, at den målsætning i høj grad er opfyldt, og at en stigende del af befolkningen bruger de kulturelle tilbud. I 1975 benyttede godt halvdelen af den voksne

befolkning tilbuddene om at kunne komme til opera, ballet, skuespil, klassisk koncert, på museum, folkebibliotek osv. I 1993 var andelen steget til mere end 75 %. Vi har således nærmet os det væsentlige mål om demokratisering af kulturlivet. Regeringen finder derfor, at kvaliteten i udbuddet skal have højeste prioritet i fremtiden.

Decentralisering medfører som nævnt, at mange kulturpolitiske beslutninger overlades til lokalt initiativ. Det er positivt. Tilbage står dog, at Folketinget må tage stilling til, hvilke områder der skal være omfattet af eller måske direkte forbeholdt den nationale kulturpolitik. Udlægning af opgaver til kommunerne skal ikke betyde, at statens rolle i kulturpolitikken mindskes. Den nationale kulturpolitik skal være igangsættende, fornyende og opstille rammer og normer for de kommunale aktiviteter.

2. Kulturpolitikken offentlige aktører

Kulturpolitikken bliver til i et samspil mellem borgerne, foreninger, organisationer, private virksomheder og de offentlige beslutningstagere i stat, amter og kommuner. Balancen mellem disse aktører afgør i høj grad kulturpolitikken retning og indhold. I disse år har de regionale kulturforsøg sat særligt fokus på beslutningstagerne i stat, amter og kommuner. Det er derfor vigtigt, at de drøftes i denne sammenhæng, inden der skal træffes politiske beslutninger som opfølgning på de regionale kulturforsøg.

Stadig flere beslutninger er blevet lagt ud til det regionale og lokale niveau. Det afspejles bl.a. i anvendelsen af de offentlige midler til kultur. Af de sammenlagt godt 9 mia. offentlige kulturkroner, der anvendes i 1997, forvaltes de 3,5 mia. kr. (38 %) af staten, de 5,2 mia. kr. (58 %) af kommuner og de 383 mio. kr. (4 %) af amter. Imidlertid er spørgsmålet, om decentraliseringen på kulturområdet udelukkende har haft ønskede konsekvenser.

Decentraliseringen sker i nogle tilfælde på bekostning af en samlet og mere slagkraftig kulturpolitisk indsats. I amter og kommuner er der ikke altid de fornødne faglige og økonomiske ressourcer til at håndhæve og udvikle de overordnede kvalitetskrav. Til gengæld er der de bedste forudsætninger for at træffe de beslutninger, der vedrører det lokalt orienterede kulturudbud. Regeringen ønsker derfor at præcisere på hvilke områder den nationale kulturpolitik skal spille en rolle eller opstille rammer for de lokale aktiviteter. Loven om de regionale

kulturforsøg afprøver grænserne for, hvad der skal være lokale, regionale og nationale kulturpolitiske opgaver. De løbende diskussioner om opgavefordelingen bør ende med en mere klar og tidssvarende arbejdsdeling mellem de politisk-administrative organer på de tre niveauer.

Der findes i dag en række finansieringsordninger, hvor staten og de kommunale myndigheder betaler udgifterne til kulturelle aktiviteter i fællesskab. Fællesfinansiering har med succes været anvendt i den kulturpolitiske opbygningsfase siden 1960'erne. Men som finansieringsform på udbyggede områder vanskeliggør den en klar politisk og administrativ ansvarsplacering og kan forhindre fleksibilitet og omprioriteringer. Og det forårsager igen uønsket usikkerhed og problemer i mange kulturprojekter og -institutioner. Den aktuelle diskussion om støtte til spillesteder for rytmisk musik og musikskoler er bare to konkrete eksempler på problematikken. Det største problem er imidlertid nok, at de fastlåste ordninger i nogle tilfælde virker bremsende for nye kulturelle og kunstneriske initiativer. Regeringen ønsker at få fastlagt det præcise ansvar for driften af og kvaliteten i de kulturelle institutioner og give muligheder for støtte til nye kunstneriske udtryksformer. Det vil de regionale kulturforsøg give et godt beslutningsgrundlag for.

Decentraliseringen indholder i øvrigt det paradoks, at jo mere kompetence og jo flere bevillinger staten lægger ud til amter og kommuner, jo stærkere kritiserer staten for »københavneri«, fordi de tilbageværende ressourcer så bruges i hovedstaden, hvor de fleste af de store nationale kulturinstitutioner ligger. Det er regeringens opfattelse, at kulturpolitikken må hæve sig op over den ufrugtbare kritik. Danmarks størrelse berettiger ikke, at der placeres nationale kulturinstitutioner overalt. Tillige er det efterhånden relativt enkelt og billigt at bevæge sig rundt i landet, så alle har de kulturelle tilbud inden for rækkevidde.

I forlængelse af diskussionen om ansvaret for driften af de kulturelle institutioner må vi også diskutere betingelserne og mulighederne for at yde statslig støtte til enkeltstående kulturprojekter. For at fremme kulturpolitikken som inspirator er det nødvendigt at støtte nyskabende og visionære kulturelle initiativer, som falder uden for de eksisterende støtteordninger. I diskussionen bør der i respekt for den kulturelle mangfoldighed indgå en overvejelse om en særlig støtte til kulturel udvikling, som

kan gradueres i forhold til forskellige forudsætninger og niveauer, som eksisterer i forskellige kulturelle miljøer og i forskellige dele af landet. Bl.a. på denne baggrund forelægger regeringen lovforslag om ændring af Kulturfondens virkeområde.

Kulturministeriet har og skal fortsat have ansvaret for de statslige kulturinstitutioner. Men statens forhold til lokale og regionale kulturbyggerier bør afklares. F.eks. har den såkaldte Provincespulje fremvist en uklar og inkonsekvent linie for støtte til kommunale eller private kulturelle anlægsprojekter. Derfor vil regeringen fremlægge et udspil, der klargør, hvordan staten skal engagere sig i lokale anlægsprojekter på idræts- og kulturområdet. Der er ofte fremsat ønsker om, at staten skal påtage sig et øget ansvar for regionalt forankrede kulturbyggerier af national interesse. Det spørgsmål må Folketinget træffe beslutning om, når Opgavekommissionens betænkning foreligger.

I den ny arbejdsdeling, der skal etableres efter de regionale kulturforsøg, må staten i højere grad påtage sig rollen som fornyer, igangsætter og håndhæver af kvalitet. Staten skal tage ansvaret for det, der stiller særlige krav om en national indsats, mens kommuner og amter skal tage sig af de kulturelle opgaver, som vedrører det lokale kulturudbud, og som der er lokalt engagement i. Decentraliseringen af de kulturelle driftsopgaver bør dog i større omfang tilrettelægges, så staten i lovgivningen stiller krav om kvalitet og til det kulturelle ambitionsniveau.

3. Kulturpolitiske indsatsområder

3.1. Sprog og dansk identitet

Udvikling af det danske sprog er endnu et mål for kulturpolitikken. Det er først og fremmest sproget, der adskiller vores kultur fra andre folkeslags kulturer. Sproget er i det hele taget en af de væsentligste kulturskabende faktorer og spiller derfor en afgørende rolle for fastholdelsen og udviklingen af vores identitet.

En række kunstneriske og kulturelle områder har særlig betydning for udviklingen og nuanceringen af vores sprog og vores identitet. Det vigtigste instrument for den nationale kulturpolitik er i den sammenhæng en bred vifte af støtemuligheder, der kan sikre og udvikle dansk produktion og danske produktionsmiljøer inden for kunst- og kulturlivets vigtigste gener. Det hensyn ligger bag biblioteksafgiftssystemet, der støtter forfattere af værker skrevet

på dansk. Ophavsretsloven sikrer også gode økonomiske betingelser for produktionen af danske værker. Med vedtagelsen af loven om litteratur etableredes et litteraturråd, der har fået til opgave at støtte de forskellige litterære genrer og løbende skal overvåge litteraturens og bogens situation. Blandt de forskellige genrer kan bl.a. nævnes dansk dramatik, som for ener det skrevne og det talte ord, og som gennem teatrene og tv får stor udbredelse i befolkningen. Oversættelsen af udenlandske værker til dansk støttes af Dansk Litteraturinforma-tionscenter.

Et nyskabende teaterliv bidrager til det danske sprogs udvikling. Et hovedsigte med teater-politikken har været at stimulere teaterinteressen hos befolkningen. Det er lykkedes. Og det er godt. Regeringen vil nu satse på at stimulere de unges teaterinteresse og muliggøre en spredning af kvalitetsbetonet teater til de mindre samfund. Det er vigtigt at styrke kvaliteten i teaterudbuddet. Godt teater har altid et publikum. Den nationale kulturpolitikkes støttesystemer og tilskudsordninger skal opmuntre til at forsøge det kendte under nye former og i øvrigt fremme det nye, det uprøvede, det der er med til at udvikle og forny dansk sprog og dermed dansk kultur- og samfundsliv. Derfor vil regeringen i alle relationer stille krav om at hæve ambitionsniveauet i de ordninger, hvor staten helt eller delvist finansierer teaterproduktion.

Også inden for medieområdet gøres der en indsats for at styrke dansk sprog. Det indgår i DR's og TV 2's vedtægter, at de skal lægge vægt på programmer med dansk eller et andet nordisk sprog som originalsprog.

Den teknologiske udvikling muliggør et stadig større udbud af kultur i radio, tv og i stigende omfang via de nye elektroniske medier. Ønsket om at sikre kvalitet i dette udbud er en væsentlig del af baggrunden for at bruge licensmidler som støtte til danske public service-radio- og -tv-stationer. Formålet med medielovgivningen er at sikre et kvalificeret og kvalitetspræget alternativ til det rent kommercielle udbud. Ud fra den kulturpolitiske synsvinkel bør den fjerde radiokanal tilfalde Danmarks Radio, der har afgivet det kvalitativt bedste bud. Danmarks Radios oplæg vil medvirke til at højne det kulturelle niveau i radioudbuddet ved bl.a. at styrke formidlingen af den klassiske musik. Et såkaldt monopolbrud vil ikke højne kvaliteten, men blot forstærke konkurrencen

blandt de tilbud, der i forvejen har et stort publikum.

Mediernes selvstændighed og ytringsfriheden er grundpiller i det demokratiske samfund. Public service-stationerne skal levere kvalitetsprogrammer uden det politiske systems indblanding i den konkrete programlægning. Udfordringen består i at skabe de bedst mulige rammer for, at stationerne kan opfylde kvalitetskravene. Licensaftalerne om flere penge til produktion af dansk film og tv-dramatik er et middel hertil. Men rammerne består ikke kun af økonomiske midler og konkrete lovbestemmelser. De skabes også ved, at vi – alle danskere – giver udtryk for vores ønsker og forventninger til medieudbuddet. Netop i forhold til medierne er det vigtigt, at den offentlige debat bliver bred, nuanceret og pågående nok til at få gennemslagskraft. Med de netop udarbejdede public service-regnskaber har offentligheden – og hermed også det politiske liv – fået et bedre udgangspunkt for at føre denne debat på et kvalificeret grundlag. Regeringen vil tage udgangspunkt heri, når licensaftalen skal fornyes og et nyt mediepolitisk grundlag skal aftales.

Med samlingen af kræfterne i dansk film gennem den nye filmlov er grundlaget lagt for en offensiv filmpolitik i de kommende år. I takt med udviklingen af nye medier vil regeringen følge op med sikring af, at de også kan få et kvalitetsindhold, der vedkommer et dansk publikum. Regeringen vil derfor etablere en støtteordning, der kan give mulighed for en dansk produktion af kulturelle multimedieprodukter af høj kvalitet. I lyset af udviklingen af børn og unges medieforbrug er det vigtigt, at denne støtteordning prioriterer produkter med børn og unge som målgruppe.

3.2. Samfundets eksperimentarium

Kunsten frembringer et særligt rum for kritik, erkendelse, diskussion og fornyelse. I processen afdækkes nye horisonter og idédannelser, som kan være med til at skabe fornyelse i hele samfundet. Sådanne nyskabende og ofte frugtbare kræfter har såvel det politiske liv som kulturlivet og erhvervslivet brug for i arbejdet for at udvikle det danske velfærdssamfund. Kunsten er på en gang national og international. Da Danmark er og fortsat bør være et åbent samfund, er det vigtigt også at støtte dansk kunst, der har internationale dimensioner. Den internationale inspiration og udfordring er nødvendig for kunstens udvikling.

Målet for statens kunststøtte er at udvikle og bevare den mest fremragende kunst skabt og udført af anerkendte professionelle kunstnere på højt niveau. Støtten må også rettes mod talentudviklingen inden for de kunstneriske områder ved bl.a. at støtte den eksperimenterende og nyskabende kunst, som rummer kimen til fremtiden.

Kulturministeriet har sammen med Danmarks Statistik gennemført en undersøgelse af de skabende kunstneres økonomiske forhold. I undersøgelsen slås bl.a. fast, at det er billedkunstnerne og kunsthåndværkerne, der er ringest stillede. Kunsternes organisationer har i de senere år fremsat forslag om sociale sikringsordninger for kunstnere, som skulle garantere alle kunstnere en vis minimumsindtægt. Men det er ikke en kulturpolitisk opgave at støtte kunstnerne efter sociale kriterier.

Regeringen har derfor på finanslovsforslaget for 1998 fremsat forslag om en væsentlig forøgelse af Statens Kunstfonds midler til støtte til de skabende kunstnere. En del af midlerne afsættes til en stipendieordning i form af en iværksætterydelse til skabende kunstnere, som vil blive gradvis udbygget i de kommende år.

Der er endvidere afsat forøgede midler til Kunstfondens eksisterende støtteordninger, så der rettes op på billedkunstneres og kunsthåndværkernes situation ved etablering af en række nye arbejdslegater. Kunstfondens samlede bevilling stiger derfor fra 56 til 104 mio. kr. over de næste 4 år. Udvalget for Billedkunst arbejder med yderlige forslag til at honorere kunstnerisk skaben og forme et grundlag for produktion af og marked for dansk billedkunst.

Den iøjnefaldende udvikling af de kunstneriske udtryksformer og de mange nye især informationsteknologiske forudsætninger, den bygger på, har medført, at grænserne mellem de kendte kunstneriske genrer er blevet udvisket og nye udtryksmåder er opstået. Den kunstneriske bearbejdning af de nye elektroniske medier har nedbrudt de hævdundne grænser mellem film, tv, musik, billedkunst og litteratur. Vi ser i dag multimedieprodukter, der kombinerer elementer fra alle disse udtryksformer, og sådanne produkter vil udgøre en voksende del af de kommende års kunstneriske aktiviteter og uden tvivl inspirere til skabelsen af hidtil ukendte medier og kunstformer.

Forslaget om omdannelse af Kulturfonden til Kulturministeriets Udviklingsfond skal være med til at sikre, at der også kan gives støtte til

den kunst, der helt sprænger de kendte genrer og skaber kunstneriske projekter, der kan sætte nye orienteringspunkter i en kendt verden og åbne for dialoger mellem de forskellige grene i kunst- og kulturlivet, men også med videnskaben, teknologien og samfundet som sådant.

Staten driver en række kunstskoler, der hver på deres område tilbyder professionel uddannelse på højt kvalitetsniveau. Det drejer sig om skoler for billedkunst, arkitektur, film, teater og musik. Uddannelserne er forankret i en solid faglig tradition, men de skal også afspejle den faglige udvikling. Det er kunstskolernes forpligtelse at tilbyde uddannelser, der til enhver tid er i overensstemmelse med tidens krav. Kulturministeriet vil gennem resultatkontrakter med skolerne kontinuert sikre at denne opgave løftes.

Behovet for uddannelsesmæssig fornyelse skal derimod ikke dækkes ved at oprette en ny skole, hver gang der dukker et nyt kunstnerisk arbejdsfelt op. Hvis ressourcerne spredes på et voksende antal mindre skoler med hver sit lille speciale, vil resultatet blive stærkt voksende udgifter pr. studerende og faldende kvalitet over hele linien.

Der er i dag rundt om i landet en række teater- og kunstskoler, der finansieres af private eller kommunale midler, ofte under folkeoplysningsloven. Disse initiativer kan være en vigtig del af de lokale kulturtilbud, men de vil ikke kunne dække behovet for professionel kunstnerisk uddannelse, endsiige fritage de statslige skoler for forpligtelsen til løbende fornyelse.

3.3. *Bevaring og formidling af kulturarven*

Kulturministeriet har ansvaret for et af statens største institutionsområder med arkiver, biblioteker, museer, uddannelsesinstitutioner og Det Kgl. Teater. Disse institutioner udgør en væsentlig del af fundamentet for den kritiske traditionsbevidsthed, som vores kultur og identitet bygger og udvikler sig på.

Kulturministeriet har i de seneste år igangsat betydelige byggerier ved disse institutioner. Tilbage står planerne om en ny skuespilscene til Det Kgl. Teater på Kgs. Nytorv og et nyt Rigsarkiv i Ørestaden. Med disse omfattende byggerier vil de fleste institutioner have fået særdeles gode fysiske rammer. Interessen må nu samle sig om, hvordan disse rammer udnyttes.

Kulturministeriet vil i de kommende år fortsætte arbejdet med at indgå kontrakter med de statslige kulturinstitutioner, således at der for

alle institutioner er fastlagt klare målsætninger for institutionens aktiviteter, dækkende en fler-årig periode. Kulturministeriet lægger også vægt på at udvikle de store delvist statsfinansierede institutioner, som omfatter f.eks. landsdelsorkestrene, landsdelsscenerne og visse museer.

Der vil blive sat fokus på indhold og kvalitet. Endvidere vil der blive lagt vægt på, at institutionerne orienterer sig mod brugerne. Kulturinstitutionerne skal give adgang til kataloger og samlinger gennem Kulturnet Danmark, der er et projekt, der sigter mod en samlet elektronisk præsentation af de offentlige kulturinstitutioner.

Med arkivlovens revision i foråret 1997 tog regeringen et vigtigt skridt i bestræbelserne for øget åbenhed til de statslige arkiver. Kulturministeriet har netop indgået en resultatkontrakt med Statens Arkiver for perioden 1997-2000. Regeringen vil tilføre arkiverne flere ressourcer, der skal gøre det muligt at fremskynde afleveringen af arkivalier fra myndighederne og dermed fremme tilgængeligheden for borgerne. På længere sigt vil al arkivering hos statslige myndigheder skulle ske elektronisk. Men der vil være meget store mængder af papirarkivalier, der skal arkiveres i de kommende 30 år. Dette vil kræve betydelige udvidelser af magasinkapaciteten.

I 90'ernes første halvdel blev der gjort en indsats for at gøre de statslige museer mere attraktive for publikum. Besøgstallene er blevet væsentligt forøget, og der er indført en ugentlig gratisdag. I de resultatkontrakter, der nu skal indgås med de statslige museer, vil der blive lagt vægt på arbejdet med samlingerne og anvendelsen af informationsteknologien i formidlingen over for publikum.

Der er en stor og voksende interesse for Danmarks kulturarv, som bl.a. ytrer sig i en stor opbakning om lokale museumsinitiativer mange steder i landet. Men der er trods alt grænser for, hvor mange offentligt finansierede museer vi skal have. Staten giver i dag tilskud til ca. 145 statsanerkendte museer over hele landet, og mange nye museer søger Museumsnævnet om statsanerkendelse.

Statens Museumsnævn er blevet bedt om at gennemføre en omfattende kvalitetsvurdering af museerne. En statsanerkendelse skal være et kvalitetsmærke. Meget tyder på, at det ikke ubetinget er tilfældet i dag. På grundlag af Museumsnævnets redegørelse vil der derfor ske

en præcisering af betingelserne for statstilskud til museerne. Frigjorte ressourcer skal først og fremmest bruges til at øge kvaliteten på de eksisterende museer frem for at godkende nye.

3.4. Styrkelse af biblioteksvæsenet

Bibliotekerne får en stigende betydning for udviklingen af vores demokrati i takt med at den teknologiske udvikling skaber grundlag for væsentlige forbedringer i omfang og kvalitet af tilbuddet til borgerne. Bibliotekerne er og skal forblive en hjørnesten i dansk kulturpolitik og informationspolitik. Det er en rolle, som bliver endnu vigtigere i takt med de øgede krav om viden og den enorme vækst i produktionen af information af enhver slags. Den eksplosive udvikling i informationsteknologien stiller biblioteksvæsenet over for store udfordringer, som er beskrevet i rapporten fra det såkaldte UBIS-udvalg. Udvalget peger på, at fremtidens biblioteker både skal kunne opretholde de hidtidige målsætninger om landsdækkende adgang til enhver form for bøger og andre traditionelle materialer, og samtidig give befolkningen adgang til de store informationsmængder, som de nye elektroniske medier fremover vil frembringe. Det vil gøre det nødvendigt med nye lovgivningsmæssige rammer for bibliotekernes virksomhed.

Regeringen vil også i denne sammenhæng arbejde for den fortsatte fornyelse af ophavsretten, så ophavsmændene bevarer mulighederne for økonomisk at udnytte deres frembringelser, men også at sikre at eneretten ikke bliver stærkere, end andre samfundsmæssige interesser tilsiger.

Forskningsbibliotekerne er også statens ansvar. I perioden 1998-2002 afsætter Kulturministeriet, i samarbejde med Forskningsministeriet og Undervisningsministeriet, i alt 200 mio. kr. til projektet »Danmarks Elektroniske Forskningsbibliotek«, et netværk af forskningsbiblioteker og informationscentre.

Dette netværk skal danne et virtuelt bibliotek, der overskrider enkelte bibliotekers rammer og stiller bibliotekernes samlede informationsressourcer (digitale og traditionelle) til rådighed for brugerne i hele landet på en enkel, lettilgængelig måde.

Projektet har betydning for hele samfundet, fordi hurtig adgang til den nyeste forskningsinformation er en forudsætning for, at forskere, studerende, erhvervsliv og borgerne i øvrigt kan begå sig i morgendagens samfund. Derfor

er udviklingen af forskningsbibliotekerne – og i forlængelse heraf statens støtte til centralbibliotekerne – spydspidserne i bibliotekspolitikken.

Folkebibliotekerne er så vigtige for vores identitetsforståelse og vores demokrati og folkelighed, at vi må overveje, om alle kommuner uanset størrelse magter at løse opgaven godt nok. Der er kommuner, som allerede i dag har vanskeligt ved at leve op til de krav, man med rimelighed kan stille til et biblioteksvæsen. Og der er sandsynligvis flere, som vil få vanskeligt ved at løse de kommende store opgaver.

Kommunerne må vise, at de forstår og anerkender bibliotekernes centrale rolle og demonstrere mod til at opruste folkebibliotekerne til de krav, som den teknologiske udvikling og globaliseringen medfører. Pligten til at interessere sig for den lødige litteratur skal også slås fast. Kulturministeriet vil i samarbejde med den ny Biblioteksstyrelse gå ind i en mere aktiv rolle og lægge op til at øge ambitionsniveauet inden for hele bibliotekssektoren.

3.5. Globalisering og internationalt kultursamarbejde

Globaliseringen betyder, at verden ikke bare knyttes tættere og tættere sammen som følge af ny teknologi og nye billigere kommunikationsmidler. Også menneskeligt samkvem bliver lettere og udvikler sig på tværs af kendte grænser. Såvel politiske og fysiske som mentale.

I internationaliseringsprocessen bliver vi med de mange kulturelle påvirkninger udefra beriget med større viden om og forståelse for andre lande og folk. Det danske samfund og dansk identitet har haft stort udbytte af den proces. Men det skaber samtidig et stort behov for at have et kulturelt udgangspunkt, vi kan sætte de mange påvirkninger fra fremmede kulturer i forhold til. Kulturpolitikken skal generelt medvirke til at skabe en stærk bevidsthed om dansk identitet og dens udvikling. Vi skal uden mindreværdskomplekser kunne se repræsentanter for andre kulturer i øjnene.

I denne ånd har Kulturministeriet i de senere år arbejdet mere intenst med den internationale kulturudveksling. Det er bl.a. sket via oprettelsen af faglige centre, som på et meget højt fagligt niveau styrker informationen om dansk kultur i udlandet og fremmer den kulturelle udveksling over grænserne. For regeringen er det væsentligste mål i denne proces, at dansk kultur udvikler sig kvalitativt. Dansk kulturliv skal gennem mødet og udvekslingen med kol-

leger og publikum i andre lande opsamle erfaringer og inspiration til at blive endnu bedre. I de mange tilfælde, hvor dansk kultur kan inspirere eller tilføre andre noget, er det selvfølgelig også meget positivt. Det er derfor vigtigt for kulturudvekslingen at fremme kendskabet til dansk kunst og kultur for at øge brugen af dansk kunst og kultur.

Også i det daglige møder vi udtryk for fremmede kulturer. Gennem de indvandrere og flygtninge, som enten har valgt eller har følt sig tvungne til at bosætte sig i Danmark, oplever vi nye og anderledes kulturelle udtryk. Det er vigtigt, at dansk kulturpolitik rummer muligheder for, at de nye danskere kan dyrke deres egne kulturer, gerne i en form der indbyder andre danskere til at stifte nærmere bekendtskab med dem. Det kan være til stor glæde og inspiration for dansk kultur. Dansk kulturliv må også være bevidst om muligheden for at introducere de nye danskere i traditionelt dansk kulturliv. Til gengæld må det danske samfund forvente, at de nye danskere aktivt interesserer sig for og tager del i dansk kultur og sprog for derigennem at lære det danske samfunds grundlæggende færdselsregler at kende.

I disse år diskuteres det, hvordan vi bedst tilrettelægger den fremtidige indsats på kulturudvekslingens område. Bl.a. er det vigtigt at få koordineret indsatsen for specielt de tværfaglige aktiviteter og få oparbejdet en praktisk udlandsekspertise, som de forskellige kunst- og kulturudvekslingsprojekter skal kunne trække på. Derfor vil regeringen forsøge at samle en række koordinerende og operationelle opgaver hos Det Danske Kulturinstitut.

En væsentlig dansk kulturpolitisk indsats gøres som led i det europæiske og det nordiske samarbejde. Selv om det måske lyder som et paradoks, er det sådan, at de bedste redskaber for sikring af kulturel mangfoldighed og af kvaliteten i dansk kultur findes i et tæt nordisk, europæisk og internationalt samarbejde.

Den nye Amsterdam-traktat – og dermed EU's – klare holdning til kulturel mangfoldighed og til sikring af public service-tv er væsentlige kulturpolitiske gevinster. Direktivet om tv uden grænser, de fem direktiver om en fælles europæisk ophavsret og Media II-programmet bidrager alle til at sikre og udvikle dansk kulturliv. Det nordiske samarbejde på kulturområdet står fortsat stærkt og betyder, at Danmark har en større platform, når de nye udfordringer skal tages op.

4. Afslutning

Dansk kulturpolitik har gennem de seneste 35 år udviklet sig i forskellige retninger. Det er vanskeligt at opsummere alle tendenser inden for rammerne af denne redegørelse. I kort form kan der dog peges på 60'ernes forestilling om enhedskulturen, 70'ernes satsning på bredden, 80'ernes tendens til instrumentalisering af kulturen og 90'ernes begivenhedskultur. Vi står nu i en ny situation, hvor kulturpolitikken bliver mere fundamental for samfundsudviklingen. Udviklingen af befolkningens kulturelle kompetence samt kreative og skabende miljøer bliver afgørende for opretholdelsen og udviklingen af dansk identitet. Vi skal opretholde de særkender, som dansk identitet har. Vi skal respektere og anerkende den fine balance, der i dag findes mellem de forskellige kulturpolitiske aktører. Det er herfra, en væsentlig del af fornyelsen af vort samfund skal komme. Vi skal derfor ikke udvikle en ny enhedskultur eller et overordnet statsligt og centraliseret kulturliv. Men netop det, som er indbegrebet af kulturelt demokrati, skal få os til at fremme den enkeltes muligheder og det kostbare fællesskab, der ligger heri.

Regeringen fremlægger med denne kulturpolitiske redegørelse nogle forslag til, hvordan kulturpolitikken skal udvikle sig, så den er tidsvarende ved indgangen til det nye årtusinde. Redegørelsens perspektiv er at styrke og udvikle dansk identitet, så vi har et bevidst udgangspunkt om vores kultur i samspillet med andre folk og kulturer. Netop det udgangspunkt har sikret, at dansk kultur har formået at optage og bearbejde kulturelle impulser og rigdomme udefra. Med den skitserede kulturpolitiske udvikling er der et godt grundlag for, at det fortsat kan være sådan. Kultur- og ikke mindst kunstlivet vil i fremtiden få stor betydning for samfundets udvikling. Regeringen betragter derfor kulturpolitikken som et vigtigt satsningsområde i de kommende år.

_____

Hermed slutter redegørelsen.

_____

15. møde

Torsdag den 13. november 1997 kl. 10.00

Dagsorden

1) Første behandling af lovforslag nr. L 50:

Forslag til lov om ændring af lov om radio- og fjernsynsvirksomhed. (Tv-rettigeheder til vigtige begivenheder og forbud mod piratdekodere m.v.).

Af kulturministeren (Ebbe Lundgaard).
(Fremsat 29/10 97).

2) Første behandling af lovforslag nr. L 48:

Forslag til lov om ændring af lov om almene boliger m.v., lov om boligbyggeri, lov om byfornyelse, lov om byfornyelse og boligforbedring, lov om individuel boligstøtte, lov om leje, lov om midlertidig regulering af boligforholdene og lov om ejerlejligheder. (Ændring af styrings- og finansieringsregler m.v. for det støttede byggeri).

Af boligministeren (Ole Løvig Simonsen).
(Fremsat 29/10 97).

3) Første behandling af lovforslag nr. L 51:

Forslag til lov om ændring af ligningsloven. (Ophævelse af fradragsretten for udgifter til bestikkelse).

Af skatteministeren (Carsten Koch).
(Fremsat 29/10 97).

4) Første behandling af lovforslag nr. L 52:

Forslag til lov om ændring af kildeskatteloven, virksomhedsskatteloven, konkursskatteloven og boafgiftsloven. (Ægtefællers fordeling af resultat fra fælles drevet erhvervsvirksomhed og lempelse af beskætningen af gaver mellem ugifte samlevende m.v.).

Af skatteministeren (Carsten Koch).
(Fremsat 29/10 97).

5) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 36:

Forslag til folketingsbeslutning om undersøgelse af generationsskiftevilkårene for små og mellemstore virksomheder.

Af Sonja Albrink (CD) m.fl.
(Fremsat 28/10 97).

6) Første behandling af lovforslag nr. L 30:

Forslag til lov om ændring af lov om vederlag og pension m.v. for ministre.

Af Kirsten Jacobsen (FP) m.fl.
(Fremsat 21/10 97).

7) Første behandling af lovforslag nr. L 26:

Forslag til lov om ændring af færdselsloven. (Lovliggørelse af anhängere til motorcykler).

Af Tom Behnke (FP) m.fl.
(Fremsat 21/10 97).

Meddelelser fra formanden

Formanden:

Medlemmer af Folketinget Kirsten Jacobsen (FP), Kim Behnke (FP), Tom Behnke (FP), Aage Brusgaard (FP), Jan K pke Christensen (FP) og Annette Just (FP) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om banker og sparekasser m.v., lov om forsikringsvirksomhed og realkreditloven. (Afskaffelse af ministerudpegede bestyrelsesmedlemmer i pengeinstitutter, forsikringsselskaber og realkreditinstitutter).

(Lovforslag nr. L 66).

Medlemmer af Folketinget Kirsten Jacobsen (FP), Kim Behnke (FP), Tom Behnke (FP), Aage Brusgaard (FP), Jan K pke Christensen (FP), Niels Højland (FP) og Annette Just (FP) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om leje og af lov om midlertidig regulering af boligforholdene. (Fri lejefastsættelse ved genudlejning).

(Lovforslag nr. L 73).

Medlemmer af Folketinget Kirsten Jacobsen (FP), Tom Behnke (FP) og Jan K pke Christensen (FP) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om anvendelse af elektronisk overvågning af senildemente. (Beslutningsforslag nr. B 59).

Medlemmer af Folketinget Kirsten Jacobsen (FP), Kim Behnke (FP), Tom Behnke (FP), Aage Brusgaard (FP), Jan K pke Christensen (FP), Niels Højland (FP) og Annette Just (FP) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at frems t tte:

Forslag til folketingsbeslutning om øget troværdighed og gennemsigtighed vedrørende l ge-konsulenternes virksomhed.
(Beslutningsforslag nr. B 60).

Medlemmer af Folketinget Jette Gottlieb (EL) og Bruno Jerup (EL) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at frems t tte:

Forslag til folketingsbeslutning om udbetaling af fulde dagpenge ved b rnapasningsorlov på grund af manglende pasningstilbud.
(Beslutningsforslag nr. B 61).

Medlemmer af Folketinget Pia Kjærsgaard (DF), Kristian Thulesen Dahl (DF), Ole D rner (DF) og Poul Nødgaard (DF) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at frems t tte:

Forslag til folketingsbeslutning om straf for bigami begået i udlandet.
(Beslutningsforslag nr. B 62).

Medlemmer af Folketinget Aage Frandsen (SF), Helge Sander (V), Brian Mikkelsen (KF), Tom Behnke (FP), Jette Gottlieb (EL), Addi Andersen (CD) og Poul Nødgaard (DF) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at frems t tte:

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af reglerne for aflønning af deltidsansatte eller frivillige brandmænd, strandfogder, redningsmænd og digevagter.
(Beslutningsforslag nr. B 63).

Medlemmer af Folketinget John Vinther (KF), Niels Ahlmann-Olsen (KF), Gitte Seeberg (KF), Inge Dahl-Sørensen (V), Tove Fergo (V) og Jonna Gr nver (V) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at frems t tte:

Forslag til folketingsbeslutning om skærpede kriterier for tildeling af dansk indfødsret.
(Beslutningsforslag nr. B 64).

Medlemmer af Folketinget Kirsten Jacobsen (FP) og Jes Lunde (SF) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at frems t tte:

Forslag til folketingsbeslutning om at modtage-re af overgangsydelse skal kunne udøve selvstændig erhvervsvirksomhed.
(Beslutningsforslag nr. B 65).

Medlemmer af Folketinget Peter Hansen-Nord (V), Lene Espersen (KF), Kristen Touborg (SF), Niels Højland (FP), Bent Hindrup Andersen (EL), Addi Andersen (CD), Kristian Thulesen Dahl (DF) og Jacob Haugaard (UP) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at frems t tte:

Forslag til folketingsbeslutning om tilladelse til cannabinfri hampdyrkning i Danmark.
(Beslutningsforslag nr. B 66).

Medlemmer af Folketinget Kent Kirk (KF), Lene Espersen (KF), Knud Erik Kirkegaard (KF), Charlotte Antonsen (V), Svend Erik Hovmand (V), Jens Kirk (V) og Bodil Thrane (V) har meddelt mig, at de ønsker at stille følgende forespørgsel til fødevarerministeren:

»Er det regeringens opfattelse, at fiskeriministrenes beslutning på rådsmødet den 30. oktober 1997 om at tillade fiskeri efter rødspætter med et mindstemål på 22 cm, og at reglerne for at fiske rødspætter med redskaber med små masker på 80 mm lempes, er i overensstemmelse med en b redygting udvikling af r dsp ttebestanden i Nordsøen?«
(Forespørgsel nr. F 18).

Medlemmer af Folketinget Søren Søndergaard (EL) og Keld Albrechtsen (EL) har meddelt mig, at de ønsker at stille følgende forespørgsel til udenrigsministeren:

»Hvad kan ministeren oplyse om situationen i Algeriet og om den danske regerings initiativer for at forbedre menneskerettighedssituationen i landet?«
(Forespørgsel nr. F 19).

Boligministeren (Ole Løvig Simonsen) har meddelt mig, at han ønsker i henhold til forretningsordenens   19, stk. 4, at give Folketinget en skriftlig: